

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Ikke saameget til B. R. og Sy skind, som om dem til Publicum

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Ikke saameget til B. R. og Sy skind, som om dem til Publicum", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 233. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blich07-shoot-workid81515/facsimile.pdf> (tilgået 21. juni 2021)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

Ikke saameget til B. R. og Syskind, som om dem til Publicum.

Kort efter mit Inserat „om Jøderne som Stænderdeputerede“ læste jeg af den Sidstnævnte nogen Sammenskrift imod mig, paa hvilket jeg endnu ikke fandt mig foranlediget at svare. Men for et Par Dage siden sender man mig et Tillægsblad til Aalborg Avis, som indeholder et lignende Gadeskrig, men endnu et Par Toner højere. At nu Ingen skal troe; at de ypperste Præsters Skrig har faaet Overhaand, og bragt mig til Taushed, men endnu mere for at vække en højstnødvendig Opmærksomhed paa et Uvæsen, der kan have uberegnelige Virkninger – derfor er det, at jeg i denne Anledning vil anstille nogle Betragtninger.

I min tidlige Barndom, da Udvandrerne fra Pfalz og Hessen kom herind og bleve coloniserede paa Alheden, mindes jeg at have seet et satirisk Kobberstykke, som skulde gjøre dette Foretagende latterligt; thi der gives altid Nogle, hvem en Regjering i ingen Ting kan gjøre tilpas. Dette Kobber forestillede Jyllands Landkort; det tilgrændsende Tydskland var paatrykt Navnet „Ægypten“, Elben hed „det røde Hav“, paa Halvøen stod „Canaans Land“, og ved den Skare som saaes paa dette røde Hav „Israels Børn.“ Alt dette henrydede vel dengang paa Tydskerne, der hentedes herind; men hvad om det ikke har været en Spaadom om Jøderne? Tydskland var for dem – og er tildeels endnu – et nyt Ægypten, hvor deres Tilstand ikke var stort bedre end i det gamle; og Danmark ere bleven dem et andet Canaans Land, med den Forskjel, at de ikke endnu ere blevene Eneejere deraf; dog dertil er i sidste halve Seculum gjort Kæmpeskridt. I min Barndom og længe derefter gik de kun enkelte omkring som Bissekræmmere, leed Sult og Kuld, og toge til Takke med Natteleje i et Udhuus. Deres Lod var ikke misundelsesværd. Nu beboe de de smukkeste Huse i vore Kjøbstæder, eje de rigeste Krambode, Bohave og Eqvipager. Dette bør man ej heller misunde dem; jeg antager, at de ere komne dertil paa

lovlig Maade. Hermed tykkes mig og, de kunde være vel tilfredse, men det er ikke Tilfældet; de kaste sig over ganske andre Ting, som deels ere dem for høje, deels uvedkommende; de ville give Tønen an i de skjønne Kunster, i Poesie, i Politik m.m. Og hvad det sicmmeste er; naar vi Andre – vi Landets egne Børn – ville tale med, eller egentlig imod dem, da udraabe de et Anathema, og tiltale os som Cananiter og Gojim. De gribe efter Ting, der ikke ere gjorte for deres Fingre, f.Ex. *Præsten*. Den Omhandlede i Aalborg har nu i nogle Aar været i saadanne Hænder; og den er bleven brugt til at skamskænde flere end een agtet Gejstlig. Den ene af disse, som nu her igjen maa holde for, blev for en 8, 9 Aar siden ganske liderlig tiltrakket af en anden israelitisk Ordgyder, fordi han – imod denne Herres behagelige Villie – havde begaaet den forvovne Synd: at fremstille det Gode i den danske Folkeforfatning, samt hvad til dette Øjemed var udrettet under *Frederik VI*tes Bestyrelse. Den samme – han er nu Professor i en Videnskab, som ingen Studenter tæller – skal, inden han kastede sig over Statsvidenskab og Finantser, have ageret Smagsdommer, og kjørt i Ring med Malere og Billedhuggere, Musici og Poeter.* Skal det, „som Rygtet siger“ være den samme gejstlige Mand, som i Jødefejden 1515 saa kraftigen tog dette Samfunds Parti, og lagde sig ud med sine egne Lærsmænd og Troesforvandre, for at frelse Jøderne, da faaer han nu og derfor den gamle Tak og Belønning, som de plejede at yde deres Propheter. Jeg kunde virkelig længes efter at see, om alle de andre Mosaiter her i Danmark ville tie stille til de tidtomnævnte Tvendes Kaadheder. Gjøre de dette, kunde man maaskee ikke saa urettelig anvende: „*Hvo som tier, den samtykker*“, og derved kunde de Forstandige og Sindige iblandt dem blive skaarne over samme Kam som de Andre; hvorved, i Tingenes mulige Gang, de Uskyldige kom til at bøde lige med de Skyldige. Der er højst besynderligt, at hine To, der have opkastet sig til Repræsentantere for det israelitiske Samfund – og de maa vel antages derfor, saalænge man ikke frakjen-

* Der er noget sammenligningsværdt ved disse Angreb netop paa *christelige Præster*. Man bringes uvilkaarligen i Erindring om det gamle, dybt indgroede Religionshaad, der endog i det hedenske Rom formaadede at bringe christelige Slagtoffer paa Bzalet. Eller og fremstiller sig Indifferentismen, der, under Neutralitetens Maske, spotter enhver somhelst positiv Religion. Og saa jeg skal nu med Djævels Vold og Magt være Præst, fordi jeg har misbaget de Skriftkloge.

der sig (desavouerer) dem som saadanne – slet ikke kaste et eneste betænksomt Blik tilbage paa de mange og haarde Forfølgelser, hvilke de selv lige fra de ældste og indtil de nyeste Tider have paadraget sig. Tvertimod: den Ene af dem han udsæsker endog, han gjør en aabenbar Krigserklæring, og kaster nu først et Øje paa de allerseneste Uroligheder, men et Øje som Sejerherren paa sine Triumpher. Det er dog jammerligt! er da Dannerfolket saa dybt sunken, at det i slavisk Taushed maa taale disse Fremmedes Trods ej alene mod det selv, men mod dets ædle og retfærdige Konge, som visselig ikke uden god Grund har udelukt dem fra den ständeriske Raadgivning!

For hundrede Aar siden vare her i Landet neppe flere end hundrede Jøder. Nu ere her maaskee hundrede Gange saamange. Medens den christelige Befolkning kun har tiltaget 60 Procent, har hiin voxet 10,000! Hvad skal Enden herpaa blive? – Men vi spore her i Forsynets Styrelse en Viisdom og Retfærdighed, som ikke skulde lades upaaagtet eller ubenyttet: idet at dette Folk altid itide selv advarer, og som højrestede Gjæster vækker Verdens Opmærksomhed. Saaledes ogsaa nu her i vort altfor gjæstfri Danmark. Danske! Tager Eder i Agt! De opfordre Eder selv dertil.

Men det er ikke med Ord allene, at de saaledes kalde paa os. Her blot een *Handling*, der borde være nok til at vække den døsigste Syvsover. For et Par Aar siden spiller en jødisk Kjøbmand Fallit, eller er nær derved. Hvad gjør han nu? Han beskatter den danske tidtomtalte *Beskedenhed* – en Dyd, der stundom gaær saa vidt, at den undskylder det gamle: „*Die dummen Dänen!*“ Hvad gjør han nu? Han kjører omkring her i Jylland til Proprietairer og andre velhavende Folk, og tiltrygler eller tilsnakker sig *Laan til at begynde en ny Commerce!!!* Han fører med sig to Protocoller, en stor og en lille. I den første indskrives de, som laane ham større Summer; i den sidste de, som ikkun ville rykke ud med smaae, dem til velfortjent Skam. Hvormeget han saaledes fik brandskattet sammen, veed jeg ikke, (skjændt Rygtet fortæller 20,000 Rbd.), saalidet som om hans senere Kjøbmandsfærd; men det veed jeg, at de Stakler, som siden fortrød deres Enfoldighed, bleve indkaldte til Forligscommissionen for at rvinges til at opfylde deres taabelige Løfter. Jeg kan ikke forestille mig, hvorlunde Frækheden skulde culminere til et højere Punct. Dog det kan maaskee Tiden vise. Allerede er det kommen dertil: at det nu er farligere at skrive – ikke engang *imod* Jøderne, men blot ikke *med* dem

– at dette er farligere end at skrive mod selve Regjeringen. Naar dette skeer med den tilbørlige Moderation, og bygges paa Grunde og Kjendsgjæringer, da har denne endog tilladt det; men der er skrevet saameget uden disse Vilkaar, ja imod dem; og dog har vi nu i 40 Aar ikke seet anden Straf anvendt end smaae Multer, som neppe ændses. Da derimod jeg afgav en velgrundet og uigjendrivelig Formening – ikke *mod* Jøderne, men mod deres Ansættelse i Stænderraadet, da vorder jeg derfor skamskændet. Gaaer det saaledes til nu, da der er kun een Jøde mod tohundrede danske Christne, hvordan mon det da vil staae til, naar de ydermere forflere sig selv og formere deres Pengemagt? Hvordan mon det vil staae til, naar de komme i mere udstrakt Besiddelse af vore Huse, vore Skibe, vore Jorder? Jorderne kunne vi da vel faae Lov at dyrke, Skibene at føre; men for hvis Regning? til hvis Fordeel?

Seer nu selv, I Angribere! Til saadanne Betragtninger lede umiddelbart Eders pøbelagtige Kaadhed og Overmod. Det var maaskee gavnligt for Eder selv og det Samfund, I have paataget Eder at repræsentere, hvis I bleve lidt *høje*, saaledes som I opirrende og drillende sigte til mig. Just for denne gadedrengagtige Udfordring nævner jeg mig endnu ikke; men finder jeg det engang af andre Aarsager nødvendigt, da kunde det hælde sig, at I fik at see en anden *Kjole*, end den I har forsøgt at besudle.

Om Natmændsfolkene

Disse vare fra gamle Tider af en dybt foragtet og fornædret Menneske-Classe, som tildeels levede af de Arbejder, ved hvilke den ringeste Bonde væmmedes. Om deres Oprindelse kan nok intet med Visshed bestemmes. Rimeligst forekommer det mig, at de nedstamme fra vore Hedenske Forfædres Trælle; som maaskee ved Christendommens Indførsel ikke ere anseete for værdige til strax at vorde indlemmede i denne, og saaledes have fortsat Trællehandtering og de af frie Folk foragtede Arbejder; vel ogsaa længere have vedblevet at spise Hestekjød; og derfor er maaskee Hestenes Afslagning og Flaaning overdraget til dem. Deres Kaar vare saa usle, og Vejen til fysisk og moralsk Lyksalighed for dem saa fast tilspærret, at en Regjering som udmærkede sig ved ædel Omhu for at løse alle Sjæls og Legems Baand, som ophøyet over Vindesygens Skingrunde og forældede Misbrug borttog Aaget fra Bondens og Negrers Skuldre, ogsaa søgte at hæve hine Ulykkelige fra det lave Trin, hvorpaa de i Aarkunderer stode. Forordningen af 31. Jan. 1794 udstædtes og udslættede hiint Skjændspræg, og hævede de hvide Slaver til Statsborgeres Værdighed og Rettighed. – Men Frihed kan ikke paa engang erhverves, i det mindste ikke bæres; den moralske maa følge jevnside med eller gaae foran den politiske – hvis ikke vil denne Frihed som oftest udarte til Tøyleløshed. Om denne Sandhed har Verden store og smertelige Erfaringer, vort Fødeland har her een – skjøndt mindre vægtig og mindre farlig – i disse danske Pariabs hvem endnu ingen Bonde gjerne berører, eller drikker af Kraus med. Neppe meer foragtet er hiin Kaste ved Gangeslodens Bredder, hvis hellige Vand allene mægter at bortskylle Smitten af dens Berørelse, end Natmandscasten i Danmark – især i den vestre Deel af Jylland ikke synderlig mindre nu end før – har været. Hvor en saadan traadde ind i Bondens Huus, søgte han selv sin Plads ved Døren, og efter forret-